

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

1. Quid sit matrimonium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

INSTRUCTIONIS

SACERDOTVM,

LIBER VII.

Quid sit matrimonium.

CAPVT I.

HOC vltimo instructionis huius libro, de vltimo sacramento agendum est, puta, de matrimonio. Ante omnia autem opus est, quid sit, statuere. Videtur autem sic posse definiiri. Est *contractus viri & femine legitimus, quo mutua corporum traditur potestas, gratiæ spiritualis collatiuus.*

In hac definitione aliquot sunt partes.

Prima est, *contractus*: hoc enim sacramentum ab alijs differt in eo, quod istud est contractus quidam naturalis inter duas personas, non quilibet, sed virum & feminam; ob id, additur prima pars, *viri, & femine*. At quia non omnis vir cum qualibet femina potest hunc tractare contractum, sed sunt multa impedimenta, de quibus statim dicemus, ob id dictum est in definitione, *legitimus*. Et rursus, in quarta parte describitur, circa quid versetur iste contractus, & dicitur, quod per ipsum vir accipit potestatem super corpus feminae, & femina accipit potestatem super viri corpus, in his, quæ ad vitam communem, & filiorum procreationem pertinent. Dicitur autem, *traditur*, de præsentem: nam cum sit solum promissio quædam futuræ traditionis, tunc non matrimonium, sed sponsalia dicuntur. Vltima pars est, *gratiæ collatiuus*: non enim matrimonium est purus contractus, sicut venditiones, locationes, mutua, & alia huiusmodi, sed est etiam sacramentum, ob id gratiam dignè suscipientibus confert, sicut vnum ex alijs sacramentis: in quo multum errauit Duran. 4. distinct. 26. quæst. 3. qui dicit matrimonium non esse sacramentum, sicut

vnum ex alijs, nec gratiam conferre ex opere operato suscipientibus, quod etiam dicit Gloss. 1. qu. 1. cap. quicquid sed ista est hæretica sententia reprobata in Concil. Trid. sess. 24. can. 1. vbi statuitur matrimonium esse vere, & proprie sacramentum, vt vnum ex alijs: & sess. 7. can. 6. & 7. vbi statuitur, quod debet sacramentum esse gratiæ collatum, & conferre dignè suscipientibus. Hic tamen notandum est multum differre matrimonium in lege Evangelica inter fideles, & inter Paganos factum; est enim triplex discrimen.

Primum est, matrimonium infidelium est purus contractus naturalis, non tamen est sacramentum; immò in lege naturæ, & lege Iudaica erat solus contractus: at inter fideles in lege Christi, est etiam sacramentum. Christus enim contractum ipsum naturalem ordinauit in sacramentum: vnde in Concil. Trid. sess. 7. determinatur, omnia septem sacramenta à Christo instituta fuisse.

Hinc sequitur secundum discrimen, quod extra Ecclesiam contractus hic non dat gratiam contractantibus ex opere operato, nec dabat illam in lege naturæ aut veteri: at in lege Christi dat gratiam, quia sacramentum est.

Tertium discrimen, Actus coniugalis extra Ecclesiam non est meritorius, sed tantum est licitus: Infideles enim qui rectè matrimonium contractant, non peccant in copula carnali: at verò fideles, si in gratia sint, & ob debitum finem actu hoc vtantur, merentur in ipso actu, sicut in alio bono opere, vtdicit S. Thom. in addit. q. 46. art. 6. Tunc autem est debitus finis, quando actus fit ex iustitiæ zelo & religione, vt homo faciat id, ob quod, & in quod matrimonium est institutum: in quo fuit hæresis Manichæorum, qui nuptias damnabant: dicentes talem actum esse peccatum mortale: sed damnata est hæresis in Concil. Florentin. & cap. ad abolendam, de hæret. Hinc patet quid sit matrimonium.

De causis matrimony.

CAPVT II.

Quatuor causæ sunt in matrimonio; finalis, efficiens, forma, & materia. Finis matrimonij triplex est. Primus est, bonum prolis, puta, vt filij procreentur, procreati educentur, educati instituantur.

Secun-